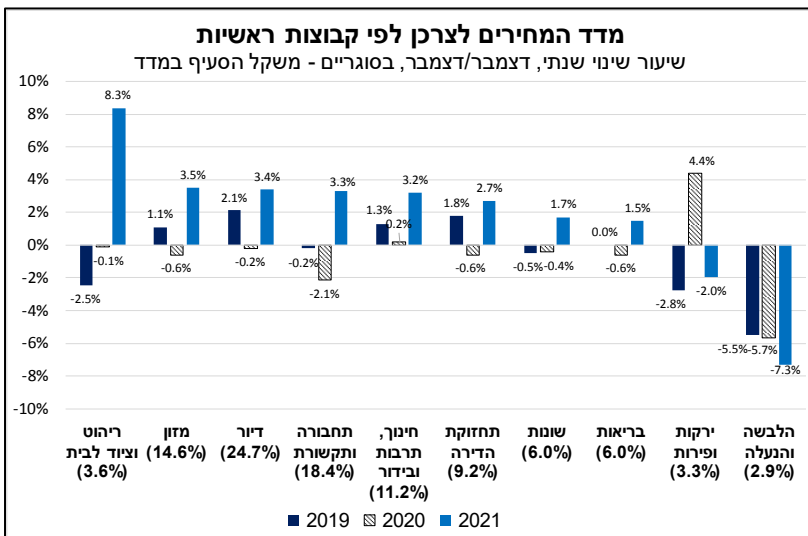

19/01/2022

השבוע במאקרו

מדד המחירים לצרכן עלה ב-2.8% במהלך שנת 2021, על רקע עליית במרבית סעיפי המדד

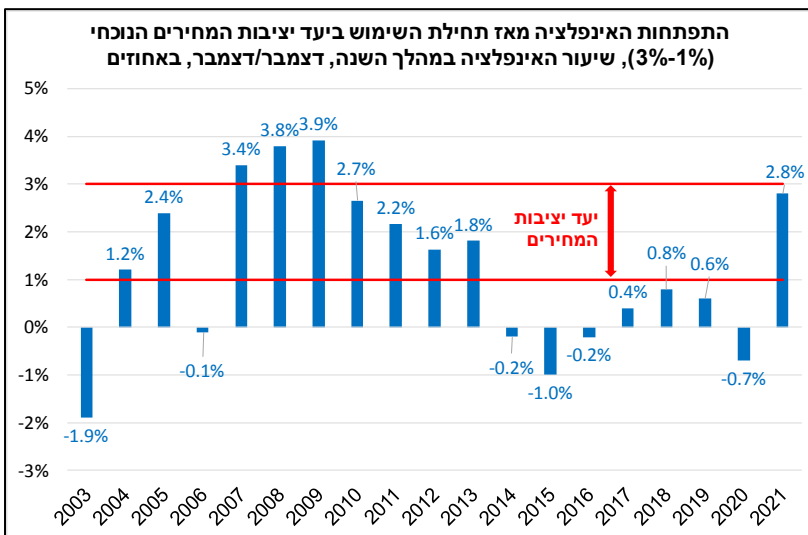
מדד המחירים לצרכן הפתיע ועלה ב-0.3% בחודש דצמבר 2021, זאת לעומת תחזית הקונצנזוס לעלייה של 0.1%. עליית המדד בחודש דצמבר הושפעה מעלייה בסעיף הדיור (0.8%). עלייה זו, משקפת את העלייה הניכרת בהוצאות דיור אחרות, בשיעור של 11.3%, במרכיבים כגון: תיווך, עריכת חוזים וביטוח והתייקרות מס הרכישה. עליית מחירים בולטות נרשמו גם בסעיפים: הלבשה והנעלה, ריהוט וציוד לבית ומזון. כנגד, ירידת מחירי האנרגיה בחודש דצמבר הפחיתה מעוצמת העלייה במדד.

במהלך שנת 2021 עלה מדד המחירים לצרכן בישראל ב-2.8%. כפי שניתן לראות בתרשים, העלייה הייתה רוחבית במרבית סעיפי המדד, להוציא את הסעיפים: ירקות ופירות, אשר הינו סעיף תנודתי במיוחד; והלבשה והנעלה, סעיף שמצוי במגמת ירידה מתמשכת זה מספר שנים,

בין היתר, על רקע רמת מחירים גבוהה שירדה עם ההתפתחות של תחום הרכישות המקוונות, והתחרות מול חו"ל בהקשר זה, כמו גם בהשפעה אפשרית של הייסוף החד של השקל מול סל המטבעות.

הסעיף בו נרשמה עליית המחירים הבולטת ביותר הוא ריהוט וציוד לבית (סעיף קטן יחסית, שמשקלו במדד המחירים לצרכן הינו 3.6%). עלייה זו, נתמכה במספר גורמים, ובראשם: עלייה בביקוש למוצרים אלה על רקע הפעילות הערה בשוק הדיור במהלך השנה, וכן כ"פיצוי" על חוסר היכולת לצרוך שירותים מ"ענפי הקרבה" (כגון: טיסות, תיירות, בידור ופנאי, מסעדות ועוד); והתייקרות מצד ההיצע, כלומר עלייה במחירי חומרי הגלם (למשל, עץ) ועלויות ההובלה, עקב השיבושים בשרשראות האספקה העולמיות. ביתר הסעיפים עליות המחירים היו מתוננות יותר, והושפעו, בין היתר, מגורמים ספציפיים, אשר גם הם קשורים במגפה, כגון: עליית מחירי המכוניות והדלק בסעיף תחבורה ותקשורת, עליית מחירי הארחה ונופש בארץ ועריכת מסיבות ואירועים בסעיף חינוך, תרבות ובידור, ועוד. יש לציין שהתרומה האפקטיבית (כלומר, שיעור עליית הסעיף מוכפל במשקלו במדד) המשמעותית ביותר לעליית המדד ב-2021, הייתה של סעיפי המדד הגדולים: דיור, תחבורה ותקשורת ומזון.

בשנת 2021 האינפלציה התייצבה בתחום יעד יציבות המחירים (1%-3%), לאחר שבע שנים רצופות שהייתה נמוכה מהיעד

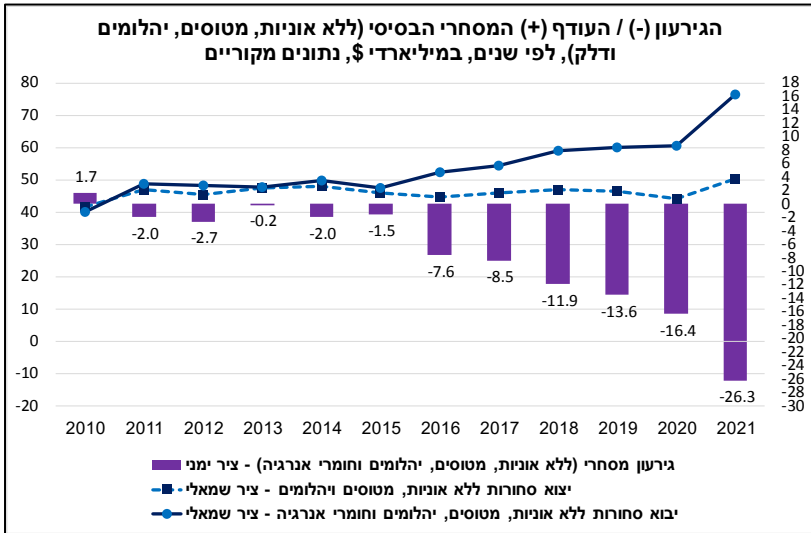
שנת 2021 הסתכמה כאמור באינפלציה של 2.8% (במהלך השנה), לאחר ירידת מחירים של 0.7% במהלך שנת 2020. כפי שניתן לראות בתרשים, האינפלציה התייצבה בתחום יעד יציבות המחירים של הממשלה (1%-3%), סמוך לגבול העליון, זאת לאחר שבע שנים רצופות (2013-2019) של אינפלציה נמוכה מהגבול התחתון של היעד. ראוי לציין, כי על פני 19 השנים (2003-2021) בהם קיים היעד של 1%-3%, הסתכמה האינפלציה בממוצע של 1.2%.

העלייה באינפלציה בשנת 2021, לקצב עליית המחירים הגבוה ביותר מאז שנת 2009, הינה תוצאה של מספר גורמים, ובראשם: השיבושים בשרשראות האספקה העולמיות וצווארי בקבוק שנוצרו עם התאוששות הביקוש העולמי. התפתחות זו, הובילה לעלייה משמעותית בעלויות ההובלה העולמיות וכן לעלייה במחירי חומרי גלם רבים, שהובילו להתייקרות במחירי הקצה לצרכן.

בהקשר זה, נציין כי בדוח המדיניות המוניטרית למחצית השנייה של 2021, שפורסם ב-17.1.22 על-ידי בנק ישראל, הודגש כי עליית האינפלציה בחודשים האחרונים מוסברת כמעט במלואה במגמות הגלובליות שתוארו, אשר באו לידי ביטוי במגבלות היצע משמעותיות. כמו כן, צוין כי התמסורת של מגבלות ההיצע למחירי הצריכה בישראל אורכת כשלושה חודשים. דהיינו, ההשפעה של מגבלות ההיצע הגלובליות על מחירי הצריכה בישראל צפויה להימשך זמן מה גם לאחר שחרור המגבלות. גורמים נוספים שתמכו בעליית האינפלציה ב-2021, הם: חוסר ההתאמה בין הביקוש ה"כבוש" שהשתחרר עם פתיחת המשק למוצרים ושירותים (בעיקר שירותים) שצריכתם נפגעה בתקופות הסגר וההגבלות, להיצע שהיה קיים באותה נקודת זמן, וכן האצה בקצב עליית השכר במשק.

במבט קדימה, אנו מעריכים כי קצב עליית מדד המחירים לצרכן צפוי לרדת בהדרגה, בחודשים הבאים, מרמתו הנוכחית. זאת, על רקע התמתנות בקצב עליית מחירי הסחורות, בדגש על תשומות ייצור ומוצרי צריכה; התמתנות קצב הגידול של הביקושים המקומיים לאור התפוגגות ההשפעה של הביקוש שהצטבר במהלך תקופת המגבלות על המשק והסגרים השונים; וכן, המשך ההתחזקות של השקל מול סל המטבעות. באשר למדיניות בנק ישראל, אנו מעריכים כי על רקע עליית סביבת האינפלציה הקרובה לגבול העליון של היעד, ובהנחה שגלי התחלואה של הקורונה לא יביאו להרעה משמעותית בפעילות הכלכלית בהמשך השנה, העלאת הריבית הראשונה בישראל צפויה בתחילת המחצית השנייה של 2022, והעלאת ריבית שנייה צפויה בתחילת 2023, כך שמדובר בתהליך העשוי להיות מדורג ואיטי. יחד עם זאת, לא ניתן לשלול שעלייה זו תתרחש כבר במהלך הרביעי הרביעי של השנה, בפרט אם סביבת האינפלציה תיוותר גבוהה במהלך 2022 והמשק ימשיך בהתאוששותו.

הגירעון בחשבון הסחר הבסיסי המשך להתרחב והגיע להיקף שיא בשנת 2021

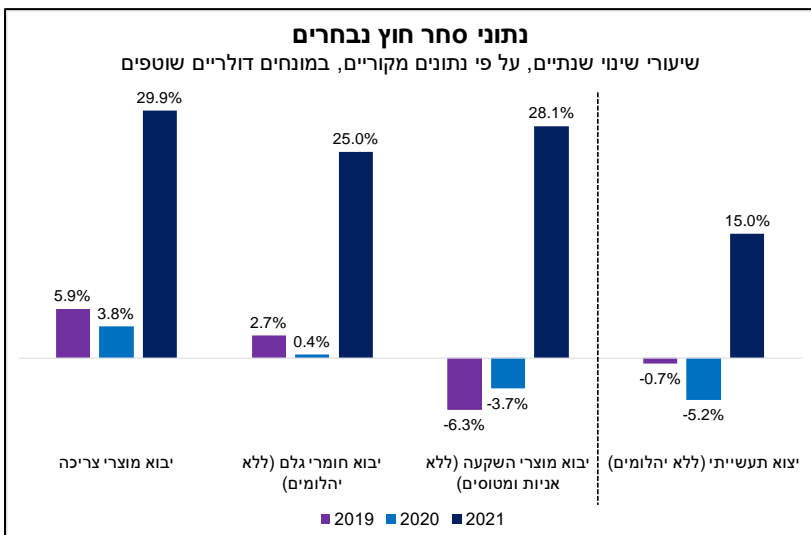
יצוא הסחורות של ישראל הסתכם בשנת 2021 בכ- 50.2 מיליארד דולר (נתונים מקוריים, ללא אוניות, מטוסים ויהלומים). נתון זה, משקף עלייה של כ- 13.9% (במונחים דולריים נומינאליים) לעומת שנת 2020, אשר במהלכה נרשמה ירידה של כ- 5.1%, בהשפעת משבר הקורונה.

יבוא הסחורות הסתכם בשנת 2021 בהיקף שיא של כ- 76.5 מיליארד דולר (ללא אוניות, מטוסים, יהלומים וחומרי אנרגיה). נתון המשקף עלייה חדה של כ- 26.5% בהשוואה לשנת 2020, בה צמח היבוא בשיעור מתון של 0.7% בלבד. עלייה זו, באה על רקע התאוששות הפעילות הכלכלית במשק, ואפיינה את כל קבוצות המוצרים (ראה/י הרחבה בפסקה הבאה).

לסיכום, לאור העלייה החדה יותר ביבוא מאשר ביצוא, הגירעון בחשבון הסחר הבסיסי (ללא

אניות, מטוסים, יהלומים ודלק) המשיך להתרחב, ביתר שאת, והגיע בשנת 2021 להיקף שיא של כ- 26.3 מיליארד דולר (ראה/י תרשים). במבט קדימה, אנו מעריכים כי הגירעון המסחרי צפוי להמשיך להתרחב גם בשנת 2022, אם כי, בקצב מתון יותר בהשוואה לשנת 2021, זאת בהתאם להתמתנות הצפויה, להערכתנו, בקצב צמיחת המשק – תחזית צמיחה של 4.6% בשנת 2022 לאחר אומדן צמיחה של 6.6% בשנת 2021. כמו כן, העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים צפוי להישאר סביב 5% תוצר גם במהלך 2022, הודות לעודף גדול יותר בחשבון השירותים מאשר הגירעון בחשבון הסחורות.

שנת 2021 הסתכמה בצמיחה מואצת בכל קבוצות המוצרים של יבוא הסחורות; צמיחה מהירה נרשמה גם ביצוא התעשייתי

בשנת 2021 ביצועי סחר החוץ של המשק בלטו לחיוב ביחס לשנים קודמות. זאת, בדגש על יבוא הסחורות של המשק, אשר צמח, כאמור, בקצב שיא אשתקד.

הצמיחה המהירה הייתה רוחבית בכל קבוצות המוצרים. כפי שניתן לראות בתרשים, יבוא מוצרי הצריכה צמח בכ- 29.9% בשנת 2021, לאחר קצבי צמיחה מתונים משמעותית בשנים 2019-20. זאת, הודות להתאוששות המהירה של הצריכה הפרטית, בדגש על צריכת מוצרים ולא שירותים, ברקע ההסרה של מרבית הגבלות הקורונה וחזרתו של המשק לפעילות כמעט מלאה, כבר במהלך הרביעי הראשון של 2021. במקביל, יבוא חומרי הגלם צמח בכ- 25% אשתקד, ושיקף את ההתאוששות בפעילות הסקטור העסקי, והציפיות להתרחבות הפעילות הכלכלית. עם זאת, ייתכן שעליית מחירי חומרי הגלם השפיעה גם כן על

הגידול ביבוא של קבוצה זו (שהרי הנתונים הינם במונחי דולרים שוטפים). האצה משמעותית נרשמה גם ביבוא של מוצרי השקעה. במקביל, היצוא התעשייתי צמח בקצב מהיר של כ- 15%, על רקע גידול במרבית הענפים בהובלת ענפי הטכנולוגיה. במבט קדימה, מגמות אלה צפויות להימשך גם במהלך 2022, תוך התמתנות בקצב.

כתבו: ד"ר גיל מיכאל בפמן ויניב בר

לתגובות, הערות והארות: ניתן לפנות לאיל רז, ראש ענף כלכלה, בנק לאומי
דואר אלקטרוני: eyal.raz@bankleumi.co.il, טלפון: 076-8858039